

ΕΠΑ.Λ. Α' ΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Το άρθρο αναλύει το θέμα του λαϊκισμού. Αρχικά, ο αρθρογράφος υποστηρίζει ότι δεν είναι ιδιαίτερα εύκολο να οριστεί η έννοια, γιατί είναι πολλές οι περιπτώσεις των δημοσίων προσώπων που λαϊκίζουν. Σημειώνει ότι ο λαϊκισμός έχει πολλές μορφές και υφίσταται όσο γίνεται αποδεκτός από τον λαό. Ασκει κριτική στους δημοσιογράφους και στις εκπομπές κοινωνικού περιεχομένου που κερδίζουν την εύνοια της κοινής γνώμης με την επισήμανση των αδυναμιών της. Τονίζει πως οι πολίτες δεν αντιδρούν στις εκδηλώσεις του λαϊκισμού στην πολιτική ζωή, ενώ ολοκληρώνοντας την ανάλυση αποδεικνύει την άποψη του με έμμεση αναφορά σε πολιτικό πρόσωπο που διακρίθηκε παρά τον λαϊκισμό του.

(100 λέξεις)

Β 1) ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΟΣ: «Δεν είναι εύκολο...λαϊκισμό»
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ: «Εκεί που νομίζεις...χώρας»
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ: «Γενικότερα...περιοπής»
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: με αιτιολόγηση και με παραδείγματα.

- 2) 1^η παράγραφος:** η δυσκολία ορισμού της έννοιας του λαϊκισμού.
2^η παράγραφος: οι πολλαπλές μορφές του λαϊκισμού και η αποδοχή του από τον λαό.
3^η παράγραφος: ο λαϊκισμός στη δημοσιογραφία και στις διάφορες κοινωνικές εκπομπές.

3) α. λοιπόν: ενδεχόμενο αποτέλεσμα
επίσης: προσθήκη
μάλιστα: επιβεβαίωση
συνεπώς: βέβαιο αποτέλεσμα

β. Ο αρθρογράφος επιδιώκοντας να προβάλλει τις μορφές του λαϊκισμού χρησιμοποιεί φράσεις της καθημερινής επικοινωνίας «νταβατζήδες που εκβιάζουν», «κυβέρνηση που δε μασάει», «ξέρεις ποιος είμαι εγώ ρε!» ~ έτσι, με ζωντάνια, παραστατικότητα και με έμμεση ειρωνεία κατορθώνει να αποτυπώσει τον χαρακτήρα του λαϊκισμού ως προσδιοριστικό της νοοτροπίας του ανθρώπου.

- 4) Αναμφίβολα, ο λαϊκισμός είναι φαινόμενο που λαμβάνει διάφορες μορφές και εμφανίζεται σε διάφορους τομείς του δημόσιου βίου, με έμφαση, στην πολιτική ζωή. Οι πολιτικοί εμφανίζονται ως προασπιστές της δημοκρατίας έτοιμοι να προάγουν το δημόσιο συμφέρον και να προασπιστούν τα δικαιώματα των πολιτών με απώτερο στόχο να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα των παρατάξεων που υποστηρίζουν. Με γλώσσα άμεση και εύηχα συνθήματα παρασύρουν τους πολίτες στην υπηρεσία της κομματικής γραμμής, αγνοώντας ότι ο φαινομενικός θρίαμβος του πολιτικού αυτού λαϊκισμού είναι υποδεέστερος όταν αποδεσμευτεί από το προσωπείο. Εκεί αποδεικνύεται όχι μόνο ο φαρισαϊσμός των πολιτικών εκπροσώπων, αλλά και η ανικανότητά τους να κατανοήσουν ότι εν τέλει υπονομεύονται οι κυρίαρχοι θεσμοί και το εθνικό συμφέρον. (109 λέξεις)

- 5) προφανές: πρόδηλο
 εγκλωβίσεις: απομονώσεις
 περίοπτη: ξεχωριστή
 έκδηλη: ολοφάνερη
 ριζώσεις: θεμελιωθεί

Γ. «Ο λαϊκισμός ως σύγχρονη μορφή εξουσίας»

Ο λαϊκισμός εμφανίζεται εκεί όπου η συμμετοχή του λαού δεν είναι ουσιαστική, αλλά μόνο τυπική. Καλλιεργείται από αυτούς που επιθυμούν να χειραγωγούν το λαό, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους. Το πετυχαίνουν αυτό, παρέχοντάς του ανούσιες εξουσίες, ισοπεδώνοντάς τον και επιβάλλοντας κατασκευασμένα πρότυπα. Ο λαϊκισμός κερδοσκοπεί σε βάρος του λαού. Παρουσιάζεται ως δημοκρατικός, στην πραγματικότητα όμως είναι κατ' επίφαση μόνο λαϊκός.

Μορφές Λαϊκισμού:

Στην πολιτική: η άσκηση πολιτικής με στόχο τον έλεγχο και την κυριαρχία επί των πολιτών με το πρόσχημα της προστασίας. Πρόκειται για ουσιαστικό χτύπημα της λαϊκής κυριαρχίας, αφού επιδιώκεται και επιτυγχάνεται η περιορισμένη συμμετοχή του λαού στη διακυβέρνηση του κράτους, αφού αυτό επιτυγχάνεται, με το να στρέφεται η προσοχή των πολιτών σε ασήμαντα θέματα. Εδώ επιστρατεύεται η έμφαση στις φημολογίες, που προωθούνται κατά περίπτωση κυρίως από την τηλεόραση και τον τύπο, πίσω όμως από αυτό εκτός από τους κανόνες της εμπορευματοποίησης συχνά κρύβεται και η μεθοδευμένη απόπειρα να αποσιωπώνται τα ουσιώδη που αφορούν την πολιτική διάσταση του πολίτη στην καθημερινότητά του.

Στην τέχνη: η επιφανειακή μίμηση των λαϊκών προτύπων. Συχνά η τέχνη χρησιμοποιείται για προπαγανδιστικούς λόγους και από ελεύθερη προσωπική δημιουργία και λαϊκή έκφραση μετατρέπεται σε όργανο

χειραγώγησης. Σε μεγάλη, όμως, κλίμακα το φαινόμενο αποτυπώνεται με την ανάδειξη καλλιτεχνικών «αστέρων» μέσα από τον δρόμο των ριάλιτι, της πρόσκαιρης φήμης που καλλιεργείται και εντείνεται από το κύκλωμα των προσωπικών γνωριμιών και την υποκουλτούρα που προωθούν οι κανόνες της αγοράς στην τηλεόραση. Η υιοθέτηση της μαζικής κουλτούρας, ο εκχυδαϊσμός, η προβολή όχι του ποιοτικού αλλά του εμπορικού, τα εύπεπτα τηλεοπτικά προγράμματα και θεάματα πιστοποιούν την ανοχή μας στην ευτέλεια του λαϊκισμού ως φαινόμενο που αφορά και την τέχνη.

Στον αθλητισμό: η υποκατάσταση της αγωνιστικής προσπάθειας από το σύστημα προώθησης αθλητών από «παράγοντες» του αθλητισμού, συνήθως ιδιώτες που ως στόχο έχουν την προσωπική τους προβολή και το κέρδος. Έτσι αναδεικνύονται αθλητές με βάση τις πλασματικές επιδόσεις τους, οι οποίες τελικά επιτυγχάνονται και με τη χρήση αναβολικών και με τον χρηματισμό. Ο φίλαθλος μετατρέπεται σε οπαδό, πρόθυμο να φανατιστεί, να απαξιώσει τον αντίπαλο.

Στην εκπαίδευση: το εκπαιδευτικό σύστημα, στο οποίο επιδερμικές αλλαγές διαφημίζονται ως μεταρρυθμίσεις. Αντίθετα εμμένει στο τυπικό μέρος της στείρας μεταφοράς γνώσεων με άλλους, αλλά ίδιους, σχηματισμένους τύπους ασκήσεων και διδακτικών πρακτικών αδιαφορώντας για την αντίστοιχη ψυχική και ουσιαστικά πνευματική καλλιέργεια του μαθητή. Το σχολείο που κοιμίζει τους μαθητές του με υψηλούς βαθμούς και αδιάφορη στάση. Ο καθηγητής που πίσω από το αυστηρό του προσώπιο κρύβει έναν ελλιπή σε γνώσεις και εκπαιδευτική πείρα άνθρωπο. Το Πανεπιστήμιο που αναπαράγει έναν στείρο ακαδημαϊσμό. Οι ακαδημαϊκοί που, στο όνομα δήθεν της επιστημονικής τους υπεροχής, δεν συνεργάζονται μεταξύ τους και με δεν επικοινωνούν με την κοινωνία.

Στη γλώσσα: η γλώσσα δε μένει αλώβητη. Χαρακτηριστικά οι πολιτικοί ηγέτες χρησιμοποιούν με τέτοιον τρόπο τη γλώσσα, προσπαθώντας να μας πείσουν για την υποτιθέμενη λαϊκότητά τους.

Στην ιδεολογία: Ακόμη ο τρόπος ζωής μας, όταν χαρακτηρίζεται από βωμολογία και αγένεια, μπορεί να χαρακτηριστεί λαϊκίστικος.

Στα ΜΜΕ: Τα περιοδικά ποικίλης ύλης και ο κιτρινισμός, τα εύπεπτα τηλεοπτικά προϊόντα και θεάματα πιστοποιούν την ανοχή του σύγχρονου ανθρώπου στην ευτέλεια του λαϊκισμού.

Αίτια Λαϊκισμού

- ~ Το χαμηλό πνευματικό επίπεδο του λαού, ο οποίος χωρίς την οξύνοια που η γενική παιδεία προσφέρει στον άνθρωπο γίνεται εργαλείο εκμετάλλευσης στα χέρια των ισχυρών.
- ~ Η πολιτική αποξένωση, λόγω της απογοήτευσης και της έλλειψης χρόνου του σύγχρονου ανθρώπου, τον καθιστά ανενημέρωτο και εύκολο θήραμα των πολιτικών.
- ~ Η αποκοπή του μέσου ανθρώπου σήμερα από τη λαϊκή παράδοση, τη σωστή γνώση της γλώσσας και τη λαϊκή τέχνη, τον οδήγησε στην αλλοτρίωση και την ξеноμανία. Η γενικευμένη κρίση των αξιών, η εύκολη αποδοχή νέων τρόπων ζωής και διασκέδασης που αλλοιώνουν την έννοια της ψυχαγωγίας.
- ~ Τα Μ.Μ.Ε, που με τη συνεχή προβολή λαϊκίστικων προτύπων τα καθιερώνουν και τα ενδυναμώνουν για λόγους εμπορικούς.
- ~ Η απουσία πνευματικών ηγετών, που θα απέτρεπαν το λαό από το λαϊκισμό.
- ~ Η πολιτική αλλοτρίωση, που καθιστά τους πολιτικούς ψηφοθήρες, αδιάφορους για το συλλογικό καλό.

Ο λαϊκισμός συνδέεται κυρίως με την πολιτική ζωή, και καλλιεργείται από αυτούς που επιθυμούν να εκμεταλλευτούν το λαό, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους. Επιβάλλουν λοιπόν έναν πατερναλιστικό τρόπο άσκησης της εξουσίας, παρουσιάζονται δηλαδή ως προστάτες του λαού και των δικαιωμάτων του, στην πραγματικότητα όμως ασκούν κηδεμονία, για να μπορούν να τον ελέγχουν ευκολότερα. Οι λαϊκιστές εκμεταλλεύονται τα κοινωνικά προβλήματα, όπως την ανεργία, την ξеноφοβία, την κρίση εθνικής ταυτότητας, τα οποία απλοποιούν σε ανησυχητικό βαθμό για να επιβληθούν. Με το πρόσχημα ότι εκφράζει τη λαϊκή βούληση, ο λαϊκισμός εγκαθιδρύεται ως δημοκρατική κοινωνική κατάσταση, στην πραγματικότητα όμως είναι αντιδημοκρατική, γιατί η λαϊκή συμμετοχή υπάρχει μόνο ως κενό γράμμα του νόμου. Η δημοκρατία, συνεπώς, διέρχεται κρίση και μαστίζεται από τη μαζοποίηση και την παθητικότητα, τη δημαγωγία, στοιχεία που εκτρέφουν φαινόμενα λαϊκισμού. Καλλιεργείται, έτσι, μια ισοπεδωτική νοοτροπία. Ο λαός αντιμετωπίζεται ως μάζα ετεροκατευθυνόμενη από τους λαϊκιστές ηγέτες, χάνεται η ατομικότητα, ο πολιτισμός υποβαθμίζεται, η λειτουργία της δημοκρατίας υπονομεύεται. Ως λύση προβάλλει η παιδεία που θα μορφώνει ολόπλευρα τον άνθρωπο και θα αναπτύσσει την κριτική του ικανότητα, η επανασύνδεση με την παράδοση, η καταπολέμηση της αδιαφορίας στην πολιτική, η ανάληψη δράσης από τους πνευματικούς ηγέτες που πρέπει να γίνουν αρωγοί του λαού στην προσπάθειά του να αποτρέψει το λαϊκισμό.